Ένα μουσείο Τέχνης από τα παιδιά

Λογγίνου Δήμητρα , dimitralongginou@yahoo.gr

Εισαγωγή

Η **μικτή μάθηση** (blending learning) είναι μια ανερχόμενη μέθοδος διδασκαλίας η οποία συνδυάζει τόσο τη δια ζώσης όσο και την εξ αποστάσεως σύγχρονη και ασύγχρονη διδασκαλία. Τα βασικά πλεονεκτήματα αυτής της μεθόδου είναι:

- δημιουργική μάθηση
- συμμετοχική μάθηση
- ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ μαθητών
- επικοινωνία και εκτός τάξης
- δημιουργική διδασκαλία

Βασικός στόχος της μεθόδου είναι να ενσωματωθεί στην καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική και να ενισχύσει τον ρόλο του δασκάλου διευρύνοντας το πεδίο των οριζόντων του και ενθαρρύνοντας την επικοινωνία μεταξύ των μελών της μαθητικής κοινότητας με νέους μη παραδοσιακούς τρόπους.

Με τη συγκεκριμένη μέθοδο γίνονται συνεχείς αξιολογήσεις της εκπαιδευτικής πορείας και διαδικασίας και διορθώσεις όπου χρειάζεται. Παράλληλα, η συγκεκριμένη μέθοδος θέτει ως βασική προϋπόθεση τη δημιουργία ολιγομελών τμημάτων κάτι που διευκολύνει και την σύνδεσή της με τη διδασκαλία μέσω μικροδιδασκαλίας και την εξατομικευμένη μάθηση.

Η μικροδιδασκαλία εφαρμόζεται κυρίως στην επιμόρφωση ενηλίκων. Με την παρούσα εργασία αξιοποιείται στη διδασκαλία των ανήλικων μαθητών. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο μάθημα 10 με 15 λεπτών στην οποία δίνεται έμφαση το πώς διδάσκεται κάτι. Δηλαδή το βασικό είναι η απόκτηση και η βελτίωση των δεξιοτήτων των μαθητευομένων. Η μικροδιδασκαλία αναπτύχτηκε τη δεκαετία του 1960 από τον Dwight Allen και τους συνεργάτες του στο πανεπιστήμιο του Stanford, ο οποίος χρησιμοποίησε ως ακροατές παιδιά δημοτικού.

Με τον όρο εξατομικευμένη μάθηση αναφερόμαστε στη μάθηση που ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των εκπαιδευομένων. Είναι η μάθηση που αξιοποιεί τα ταλέντα τους, τα χαρίσματα, τις δεξιότητες, τις κλίσεις, τις επιθυμίες τους. Τα κύρια χαρακτηριστικά της είναι:

- η προσωπική επαφή και αλληλεπίδραση μαθητή-δασκάλου,
- η απόδοση σημασίας στα διαφορετικά μαθησιακά στυλ,
- η κατευθυνόμενη από τον ίδιο μαθητή συμμετοχή του στη μαθησιακή διαδικασία,
- η έμφαση στη συμμετοχή των γονέων του μαθητή στη διαδικασία μάθησης,
- οι τάξεις με μικρό αριθμό μαθητών,
- η πρόσβαση στην τεχνολογία,
- τα ποικίλα μαθησιακά περιβάλλοντα,
- τα προγράμματα επιμόρφωσης δασκάλων και γονέων
- οι επιλογές στο αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων.

Στόχοι

Γνωστικοί

- Να γνωρίζουν τα στάδια οργάνωσης μιας εικαστικής έκθεσης.
- Να μάθουν τα βασικά χαρακτηριστικά της τέχνης origami.
- Να αναζητήσουν αντικείμενα που είναι συνδεδεμένα με τον πολιτισμό της πατρίδας τους και να κατανοήσουν την ιστορία και τη σημασία τους.
- Να έρθουν σε επαφή με τη λαϊκή μουσική παράδοση.
- Να κατανοήσουν το πώς το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης συνδέεται με την τέχνη.
- Να εντοπίσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στους με διαθεματικό τρόπο.

Ψυχοσυναισθηματικοί

- Να δημιουργήσουν αντικείμενα από χαρτί με βάση την τέχνη origami και να εκφραστούν καλλιτεχνικά.
- Να αισθανθούν το πόσο σημαντικό είναι το αισθητικό κομμάτι στην οργάνωση μιας εικαστικής έκθεσης.
- Να συνειδητοποιήσουν μαθητές την αλλαγή των συναισθημάτων τους και της ψυχικής τους διάθεσης μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Να συγκρίνουν τις δικές τους απόψεις με αυτές των συμμαθητών τους από άλλα κράτη εστιάζοντας σε όσα ενώνουν τους λαούς.

Δεξιότητες

- καλλιεργήσουν τις στρατηγική τους σκέψη και την λεπτή τους κινητικότητα.
- εξασκήσουν τη φαντασία τους.
- λειτουργήσουν με κριτική και ερευνητική σκέψη επιλέγοντας τις κατάλληλες πληροφορίες που χρειάζονται για να ολοκληρώσουν μια δραστηριότητα.
- αναπτύξουν τεχνολογικές τους δεξιότητες.
- αναπτύξουν την ανοχή τους απέναντι στο διαφορετικό.
- αναπτύξουν οι μαθητές επικοινωνιακές - ομαδικές δεξιότητες και δεξιότητες αλληλεγγύης μεταξύ τους

Μεθοδολογία

Το εκπαιδευτικό σενάριο έλαβε χώρα κατά την περίοδο της πανδημίας covid-19 και πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο blending learning. Ένα μέρος του πραγματοποιήθηκε στον φυσικό χώρο του σχολείου και ένα άλλο εξ αποστάσεως με σύγχρονο και ασύγχρονο τρόπο. Κυρίως στο σχολείο έγινε το στήσιμο του εκθεσιακού χώρου του μουσείου, η αρχιτεκτονική της έκθεσης, ο σχεδιασμός και η τοποθέτηση των εκθεμάτων. Για την κατασκευή των εκθεμάτων αξιοποιήθηκε η μέθοδος της εξατομικευμένης διδασκαλίας, όπου κάθε μαθητής οδηγούμενος σε ατομικό επίπεδο από τον εκπαιδευτικό τοποθέτησε πλαστικά καπάκια στο αντικείμενο που είχε κατασκευάσει από χαρτί και επιθυμούσε να το τοποθετήσει στο μουσείο. Παράλληλα οι μαθητές δούλεψαν και σε μικρές ομάδες με στόχο να οργανώσουν και να εκθέσουν τα αντικείμενα.

Διδακτικά βήματα

Αρχικά στο μάθημα της μελέτης : «Ένας διάλογος με τον πολιτσμό» πραγματοποιήθηκε συζήτηση γύρω από τη θεματική της δημιουργίας ενός μουσείου. Οι μαθητές μέσω δημοκρατικών διαδικασιών αποφάσισαν να οργανώσουν ένα μουσείο και το είδος του. Ύστερα από ψηφοφορία επικράτησε η άποψη να δημιουργηθεί μέσα στην τάξη ένα μουσείο τέχνης με εκθέματα φτιαγμένα από ανακυκλώσιμα υλικά και συγκεκριμένα χαρτί και πλαστικά καπάκια, βασισμένα στην τεχνική origmami, τα οποία να χαρακτηρίζουν τον πολιτισμό της χώρας προέλευσης των μαθητών της τάξης.

Στο επόμενο στάδιο οι μαθητές έψαξαν μόνοι τους στο διαδίκτυο να βρούνε υλικό για το πώς θα οργανώσουν την έκθεσή τους. Τα αποτελέσματα της ατομικής τους έρευνας τα έφεραν μέσα στην τάξη και έγινε μια κουβέντα σχετικά με τα βήματα που θα ακολουθούσαν για να οργανωθεί η έκθεση για να δημιουργηθεί αυτή η έκθεση. Οι μαθητές εντυπωσιάστηκαν που είχαν εφαρμόσει το πρώτο βήμα , δηλαδή τη σύλληψη της ιδέας χωρίς να το γνωρίζουν. Έτσι έριξαν το βάρος στο δεύτερο στάδιο, δηλαδή στον σχεδιασμό της έκθεσης. Όρισαν τους στόχους αυτής της δραστηριότητας, δηλαδή το να μελετήσουν και να αποκομίσουν γνώσεις για το δικό τους πολιτισμό, αλλά και για τον πολιτισμό των συμμαθητών τους να εργαστούν ομαδικά κάτω από ένα σκοπό και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους τις επικοινωνιακές. Συμφωνήσαμε μάλιστα ως τάξη ότι από τη στιγμή που θα φτιάχναμε εμείς οι ίδιοι τα εκθέματα και εφαρμόζουμε τη διαδικασία για στην πράξη για να την μάθουμε να μην ορίσουμε ένα άτομο ως επιμελητή ή αρχιτέκτονα, αλλά να κάνουμε όλες τις εργασίες μαζί ως ομάδα. Συμφωνήσαμε ακόμη τον χώρο να φτιάξουμε την έκθεση στο μπροστινό μέρος της τάξης, τα υλικά που θα χρειαζόμασταν και το πού θα τα βρούμε (εστιάσαμε σε υλικά που υπήρχαν μέσα στο σχολείο και την τάξη μας για να μειώσουμε τα έξοδα) και το ότι η έκθεσή μας θα είχε εισαγωγή, μια ενότητα και ως επίλογο ένα παιχνίδι. Επίσης, δημιουργήσαμε το σενάριο της έκθεσης σύμφωνα με το οποίο το ηλιοβασίλεμα αντικείμενα από διάφορες χώρες μαζεύτηκαν στη θάλασσα για να πουν την ιστορία τους. Τέλος, καθορίσαμε τον χρόνο ολοκλήρωσης αυτής της διαδικασία.

Στο επόμενο στάδιο οι μαθητές εργάζονται πάλι απομακρυσμένα και αναζητούν πληροφορίες για το αντικείμενο που θέλουν να φτιάξουν . Κατασκευάζουν τα αντικείμενα της πατρίδας τους από χαρτί και τα φέρνουν στην τάξη. Με εξατομικευμένο τρόπο ο εκπαιδευτικός βοήθησε τους μαθητές να κολλήσουν τα καπάκια πάνω στα αντικείμενα και τους έδινε οδηγίες για τον τρόπο στερέωσής τους.

Το επόμενο βήμα πραγματοποιήθηκε μέσω πλατφόρμας σύγχρονης μάθησης , διότι τα σχολεία έκλεισαν λόγω covid. Εκεί οι μαθητές παρουσίασαν στους συμμαθητές τους τα αντικείμενα που είχαν φτιάξει και το ποια σημασία έχουν για τη χώρα τους. Εκεί λάβαμε την απόφαση να φτιάξουμε και ένα ομαδικό αντικείμενο για να το τοποθετήσουμε στο κέντρο της έκθεσής μας και συμφωνήσαμε αυτό να είναι ο ήλιος, αφού αγκαλιάζει με το φως του όλο τον κόσμο. Ονομάσαμε την έκθεση ART Galleri - Origami. Τα παιδιά υποσχέθηκαν να κρατήσουν τις πληροφορίες που βρήκαν για τα αντικείμενά τους και να τις τοποθετήσουν σε ένα φάκελο, ώστε να ξέρει ο επισκέπτης τον συμβολισμό του κάθε αντικειμένου. Η διαπραγμάτευση ολοκληρώθηκε με τη συμφωνία να φυλάξουμε με ασφάλεια τα αντικείμενα που είχαμε φτιάξει μέχρι να επιστρέψουμε στο σχολείο και αναθέσαμε σε μια μαθήτρια να γράψει το κείμενο της εισαγωγής και να βρει σχετικές εικόνες και σε ένα μαθητή να σχεδιάσει το παιχνίδι του επιλόγου και φυσικά να αλλάξουμε λόγω της κατάστασης το χρονοδιάγραμμα που είχαμε φτιάξει αρχικά.

Το επόμενο βήμα πραγματοποιήθηκε αφού ανοίξαμε, μέσα στην τάξη, όπου οι μαθητές χρησιμοποίησαν τα υλικά, τα εκθέματα και με βάση τις οδηγίες του εκπαιδευτικού έστησαν την έκθεση. Οι φωτογραφίες που ακολουθούν δείχνουν την εισαγωγή, το κυρίως θέμα και τον επίλογο.

Αξιολόγηση

Τα παιδιά ένιωσαν την προσωπική φροντίδα - στο πλαίσιο του δυνατού- μέσα από την παροχή εξατομικευμένων οδηγιών και την ατομική καθοδήγηση κάτι που τα έκανε να αισθανθούν όμορφα και να αποδώσουν καλύτερα. Δυστυχώς ο χρόνος (45 λεπτά η ώρα), ο μικρός χώρος των τάξεων και ο αριθμός των μαθητών δεν επέτρεψαν αυτή η προσέγγιση να πραγματοποιηθεί σε μεγάλο βάθος. Χρειάζονται λιγότερα παιδιά, ώστε η προσέγγιση να γίνει με ακόμη μεγαλύτερη ποιότητα, εύρος και πιστότητα. Παράλληλα, οι μαθητές ανέπτυξαν την σωματική τους αυτογνωσία και κοινωνικοποιήθηκαν περισσότερο. Τέλος, οι μέθοδοι και οι τεχνολογίες που αξιοποιήθηκαν ήταν αποτελεσματικές, αφού βοήθησαν στο να ολοκληρωθεί το δύσκολο αυτό εγχείρημα και ταυτόχρονα άνοιξαν νέους ορίζοντες και οπτικές τόσο για τους μαθητές όσο και για την εκπαιδευτικό, η οποία είχε ρόλο συντονιστή της όλης διαδικασίας. Όσο αφορά την έκθεση οι ίδιοι οι μαθητές ανέφεραν ότι τους άρεσε η όλη διαδικασία, ένιωσαν ότι εργάστηκαν ως ομάδα και έμαθαν περισσότερο το πολιτισμικό υπόβαθρο των συμμαθητών τους. Κατάλαβαν ακόμη την έννοια του αστάθμητου παράγοντα και το πόσο μπορεί να δυσκολέψει την όλη διαδικασία, αλλά και το πόσο σημαντικό είναι να λειτουργεί κάποιος με ευελιξία και προσαρμοστικότητα προκειμένου να φέρει εις πέρας ένα έργο που έχει αναλάβει.

Τα παιδιά θεώρησαν ότι έφεραν εις πέρας τους περισσότερους στόχους της διαδικασίας. Οι μαθητές ακόμη είπαν το ότι είναι σημαντικό σε μία έκθεση η αισθητική γιατί ηρεμεί τον κόσμο, τον κάνει να θέλει να δει το έργο και τον προσελκύει. Επιπλέον, τα παιδιά εντόπισαν τα λάθη που έγιναν στην όλη διαδικασία όπως τοποθέτηση των αντικειμένων σε λάθος σημεία πάνω στον καμβά ή η τοποθέτηση λάθος φακέλων κάτω από τα αντικείμενα και ανέφεραν ότι θα ήθελαν στην επόμενη έκθεση να είναι πιο προσεχτικοί και να μην έχουν τόσο άγχος. Είναι σημαντικό ακόμη να τονιστεί ότι μέσα από αυτήν την διαδικασία διαπιστώθηκαν στην πράξη τα οφέλη που προκύπτουν από τη σύνθεση μικρών ομάδων και την εργασία μέσα σε αυτές. Τα παιδιά ένιωσαν την προσωπική φροντίδα - στο πλαίσιο του δυνατού- μέσα από την παροχή εξατομικευμένων οδηγιών και την ατομική καθοδήγηση κάτι που τα έκανε να αισθανθούν όμορφα και να αποδώσουν καλύτερα. Δυστυχώς ο χρόνος (45 λεπτά η ώρα), ο μικρός χώρος των τάξεων και ο αριθμός των μαθητών δεν επέτρεψαν αυτή η προσέγγιση να πραγματοποιηθεί σε μεγάλο βάθος. Χρειάζονται λιγότερα παιδιά, ώστε η προσέγγιση να γίνει με ακόμη μεγαλύτερη ποιότητα, εύρος και πιστότητα. Παράλληλα, οι μαθητές ανέπτυξαν την σωματική τους αυτογνωσία και κοινωνικοποιήθηκαν περισσότερο

Ευχαριστώ

Για την προσοχή σας